

بازگشت به خرمشهر می آید؟

متخصصها باید در بازگشت به شهر تشویق شوند.

گرچه طرح جامع خرمشهر تصویب و ابلاغ شده است و طرح تفصیلی آن نیز در دست بررسی است متأسفانه اکثریت قریب به اتفاق شهروندان خرمشهر اعم از مردم بومی یا بازرگانان و روسای ادارات از چگونگی طراحی و نحوه اجرای آن بی‌خبر هستند لذا در این شماره دکتر فریبرز رئیس دانا مسئول بررسی و برنامه‌ریزی اجتماعی، اقتصادی طرح بازسازی خرمشهر طی گفتگویی با مجله گزارش به تشریح طرح جامع پرداخته است.

گزارش - اساساً " طرح بازسازی خرمشهر چیست، فعالیت بازسازی خرمشهر چگونه است؟ طرح بازسازی خرمشهر عبارت است از مجموعه‌ای از راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های مبین اقتصادی و اجتماعی به اضافه طراحی استخوان‌بندی، بافت مسکونی، معابر، فضاهای عمومی و فضاهای ویژه خدماتی شهر خرمشهر، به آن نحوه دوجنبه برنامه‌ریزی اقتصادی و اجتماعی و طرح‌ریزی کالبدی و ترسیم شکل شهر با یکدیگر ارتباط منطقی داشته باشند. واضح است که هم برنامه‌های اقتصادی و هم طرح‌ریزی کالبدی بر بنیاد معیارها، تحلیل‌ها، روش‌های محاسبه و نحوه نگرش صورت می‌گیرد و می‌تواند نتایج متفاوت ببار آورد.

اما فعالیت بازسازی به سادگی همان اجرای طرح است یا اقدام به سازندگی خارج از چارچوب طرح، که می‌تواند با طرح سازگار یا در تعارض باشد. برخی از شهرها در ایران دارای طرح جامع هستند. این شهرها، شهرهای فعال و سرپا بشمار می‌آیند! اما خرمشهر، به‌طور کامل فرو ریخته و از کار افتاده بود. طرح جامع آن، همانا یک طرح بازسازی به‌شمار می‌آمد. برای تهیه طرح جامع خرمشهر (که در واقع طرح جامع راهبری خرمشهر نام دارد) برای مدت ۷ سال یک گروه مهندس مشاور (به نام ماندان) کار کرد. به‌رحال طرح آنها مورد تصویب قرار نگرفت. طرح جامع خرمشهر به برنامه‌ریزی و جهت‌دهی اقتصادی مشخص و قابل دفاع نیاز داشت. ویژگیهای خرمشهر می‌بایست مورد توجه قرار می‌گرفت. در ماههای پایانی سال ۱۳۶۸ طرح به مهندس مشاور نقش جهان واگذار شد. این مشاور در فاصله ۶ ماه کار برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی جامع را انجام داد. و این طرح تصویب شد. همزمان با به‌دست آمدن اولین نتایج طرح، کار

بازسازی عملی در چارچوب طرح شروع شد. اینک طرح‌های تفصیلی در دست تهیه هستند که در واقع راهگشاهای عملی کالبدی و جمعیتی و اقتصادی برای هر یک از مجله‌ها و بخش‌های شهر به‌شمار می‌روند.

بار عمده فعالیت بازسازی بر روش خود مردم است. آنها خودشان با استفاده از پس‌اندازهای خانواده و با کمک وام‌های بانکی (اگر بدهند) و با گرفتن حواله‌های لازم مصالح ساختمانی که آنها کافی نیست کار ساختمان‌سازی مسکونی را در مناطق تایید شده در چارچوب طرح انجام می‌دهند. واضح است که ضعف بنیه مالی خود بخود انحراف از طرح را موجب می‌شود. به‌رحال فعالیت‌های احداث واحدهای اقتصادی و زیرسازیهایی لازم، نیرویی خیلی بیشتر را می‌طلبد.

گزارش: برای شهرسازی در خرمشهر از چه الگوی شهری (ایرانی یا خارجی) بهره‌گیری شده است. از کمک کارشناسان خارجی چه استفاده‌هایی شده است، در این مورد آیا نمونه‌هایی در ایران داریم؟

واقعاً از هیچ شهر مشخص ایرانی و به‌مراتب از هیچ شهر خارجی الگو برداری نشده است. خرمشهر خصلت و ماهیت خود را داشته و دارد. از نظر جوهره زیبایی‌شناسی، این مقاومت قهرمانانه و دل‌پاک برویچه‌ها و زحمتکش‌ها و قدیمی‌های خرمشهر در طول جنگ بوده است که می‌تواند، چونان نیروی عظیم صلح، خوب زیستن، مقاومت کردن و پیرآرزو بودن، بکار بیفتد. خرمشهر عناصر طبیعی پس‌دلیذیری دارد مانند کارون و بهمنشیر و نخلستانها و شط. خرمشهر فضای مردمی دارد، خرمشهر خاطره‌ی دل‌انگیز برمی‌انگیزد. همه اینها مایه‌های زیبایی‌شناسی طرح شهری بوده‌اند. اما بجز آن استعدادهای اقتصادی درونی شهر و کارکرد سیستمی آن در چارچوب اقتصاد منطقه، ایران و فضای بین‌المللی خاورمیانه‌یی نیز تکلیف طراحی را تا حدی روشن می‌کند. چون استعدادها و نقش‌ها تا حدی ویژگی دارند، پس طرح هم ویژگی خواهد داشت. همه اینها به‌کنار، شهر از پیش چونان زیستگاه انسانی مردم بوده و توسعه می‌یافته است. همه غمها و عقب‌ماندگیها و محرومیت‌ها را هم در خود جای داده بود. امروز از فرصت تخریب و جنگ برای امحای نابرابریها سود می‌جوییم و این یعنی طرحی ویژه به‌صورت همگانی کردن امکانات شهری و زیبایی‌شناسی طبیعی. پس خرمشهر، خرمشهر قدیم است که از نو، جوان می‌شود - اگر همه چیز درست از آب درآید، یا دستکم خیلی چیزها مساعدت کنند.

اما در رابطه با دعوت از خارجی‌ها هیچ

کارشناس خارجی به کار دعوت نشد. تعصبی در کار نبود اما نیازی هم نداشتیم. در گذشته کارشناسان خارجی در طرحهای جامع شهری حضور داشتند. مثلا "در طرح جامع تهران کارشناس جامعه‌شناسی شهری یا برنامه‌ریزی شهری آمریکایی کار کرده است. البته علم، علم است ولی علم جامعه‌شناسی ایران شعبه‌ی تخصصی و مشخص از بیک علم است که کارش به اهلش می‌رسید.

گزارش: در خرمشهر سیستمهای فاضلاب و آب و برق به صورت یکبار برای همیشه طراحی شده‌اند یا مشکلات متعدد در آینده وجود خواهد داشت؟

یکی از گروههای اصلی طرح جامع راهبرای خرمشهر (بازسازی) گروه تاسیسات شهری و سیویل است. این پرسش را آنها بهتر می‌توانند پاسخ گویند. اما مسئول گروه می‌گفت که "قبولاندن طرح اولیه کانال مشترک با اشکال روبرو بوده است" پیشنهاد این بود که اولاً "شهر طرح زهکش داشته باشد برای پائین بردن سطح آبهای زیرزمینی در داخل طرح زهکش انتقال فاضلاب مستقر می‌شد و بر روی آن فضای عبور کانال برق و لوله آب. این طرح البته پرهزینه است اما هم از نظر بازدهی اقتصادی کل شهر و هم از نظر ضرورت اجتماعی کاملاً "لازم و دارای اولویت است. طرح داده شده است معلوم نیست در عمل چه مقدار آن یا چه طرح جایگزینی اجرا شود.

گزارش: هزینه کل بازسازی، مدت زمان بازسازی و اندازه‌های اصلی ساختمان سازی و شهرسازی چقدر است؟ کاربری زمین در خرمشهر چگونه خواهد بود؟

برای کارهای اصلی چون مسکن، شهرسازی و احداث معابر، ساختمانهای دولتی، واحدهای تجاری، فضاهای عمومی، راه‌اندازی اولیه صنایع، مرمت و ایجاد تاسیسات بندری، تاسیسات شهری (آب و برق) در یک دوره ۱۰ ساله نزدیک به ۹۰۰ میلیارد ریال به قیمت‌های سال ۱۳۶۹ هزینه نیاز داریم. لازم به یادآوری است که این رقم شامل اساسی‌ترین بخش‌های بازسازی می‌شود و مثلاً "فضای مسکونی آن ساده در نظر گرفته شده و هزینه تاسیسات و ویژه‌کاریها و لوازم منزل را نمی‌پوشاند یا واحدهای تجاری در حداقل هستند و هتل‌ها و گردشگاهها و تجهیزات ویژه شهری را شامل نمی‌شوند. صنایع با حداقل سرمایه‌گذاری محاسبه شده‌اند والا آخر. به عبارت دیگر برای آنکه این شهر چهره مطلوب را بگیرد شاید تا ۴۵ درصد اضافه هزینه نیز بجز نیازهای ناشی از تورم، لازم

خرمشهر جدید همان خرمشهر قدیم است که از نو احیا می‌شود برای کارهای اصلی چون مسکن - شهرسازی - فضاهای عمومی واحدهای تجاری، تاسیسات بندری، صنایع و تاسیسات شهری در یک دوره ۱۰ ساله به ۹۰۰ میلیارد ریال هزینه نیاز داریم.

خواهیم داشت. طبعاً "هزینه‌های ارزی نیز وجود دارند که شاید نسبت به هزینه‌های ریالی جدی نباشد. بطور کلی در حدود ۶۵ درصد از این هزینه‌ها را پرداختهای خصوصی و خانوار برعهده می‌گیرد. در تمام طول برنامه اول رقم ۳۵۰ میلیارد ریال اعتبار برای تمامی فعالیتهای بازسازی در نظر گرفته شده است. عملاً "اعتبار کمتر از رقمهای پیش‌بینی شده بوده است. از سوی دیگر سیستم بانکی که اعتبار در اختیار خانوارها می‌گذارد یا کمبود اعتبار لازم روبرو است. (یا سیاست اعتباری لازم را اعمال نمی‌کند) در مجموع، کسری منابع مالی یکی از چند مشکل اساسی بازسازی خرمشهر است.

به‌رحال زمان بازسازی ۹ تا ۱۱ سال است که در هر مرحله ۲ تا ۳ ساله شامل بخشی از شهر (بطور کامل در آن بخش) می‌شود و لذا سیاست رشد تدریجی همه شهر جای خود را به سیاست احداث یک بخش کامل شهر (از جهت مدرسه و مسکن و امکانات درمانی و اشتغال و تاسیسات رفاهی) و سپس احداث بخش دیگر و الی آخر می‌دهد. هر بخش جمعیت خاصی را دربرمی‌گیرد. در چهار مقطع زمانی جمعیت شهر ۴۰۰۰۰، ۷۰۰۰۰، ۱۲۰۰۰۰ و ۲۲۰۰۰۰ نفر خواهد بود. در هر مقطع شهر باید امکانات اجتماعی و شغلی رفاهی را داشته باشد وگرنه جذب جمعیت بدون امکانات، همان سیاست رشد تدریجی است که ما در طرحمان آنرا غیرقابل قبول دانسته و به‌جای آن رشد قطعی کامل را پیشنهاد کرده بودیم. اگر دوست دارید بدانید در پایان ۱۰ سال فقط ۴۳۳۰۰ واحد مسکونی و جمعا "به مساحت ۴/۷ میلیون مترمربع و در حدود ۳۰-۲۰ درصد این رقم نیز بناهای تجاری و خدماتی می‌بایست ساخته شود.

زمین‌های شهری عمدتاً "به کاربری زمینهای مسکونی، فضاهای تجاری و خدماتی در پوشش لازم برای جمعیت خرمشهر، گردشگاهها و فضاهای مطبوع و بالاخره فضاهای جذب جهانگرد و ایرانگرد در حد سالانه ۶۰۰ تا ۷۵۰ هزار نفر اختصاص می‌یابد. فضای صنعتی بیرون از شهر است. تاسیسات گمرک و بندر در جای خود و در گوشه‌ی شهر در کنار اروند قرار دارند، نخلستانها اهمیت سازدهی اقتصادی و جنبه حفاظتی از فضای زیست شهری را خواهند داشت. البته برخی صنایع کماکان در شهر استقرار خواهد یافت. بطور کلی فضای طبیعی و سبز گردشگاهی، سهم زیادی را بخود اختصاص می‌دهند و از این حیث شهر خرمشهر را برجسته می‌کند. اما نکته مهم امکان خدمت و رسانی به خرمشهر در زمینهای آموزشی و

پزشکی در منطقه بین‌المللی است. بدینسان این فعالیت نیز چهره خرمشهر را تاحدی مشخص می‌کند.

گزارش: مسئول ستاد معین بازسازی خرمشهر
قبلا اعلام کرده بود که به دلیل ورود گل و لای و کشتی‌های غرق شده در شط العرب، خرمشهر از حالت بندری خارج شده و احتمالا "باید چند کیلومتر آنطرفتر بندر بنا شود. این طرح قبول شده است یا خیر؟ و چرا؟

مسئله نیاز به لایروبی درست است، اما چند نکته را روشن کنیم. برخورد با امر تاسیسات بندری مشخص‌تر می‌شود. اولاً "بندر با ظرفیتی کمتر از گذشته کار خواهد کرد، بررسی‌ها در زمینه حمل و نقل دریایی ایران و ساختار تولید و توزیع از نظر جغرافیایی این یافته را به دست داد. ظرفیت بندری زمانی ۴/۵ میلیون تن تخلیه کالا در سال بود و رقم ناچیزی بارگیری در طرح جدید به رقم یک میلیون تن تخلیه و رقم قابل توجهی بارگیری (شاید تا ۲۵۰ هزار تن می‌رسد، نوع کالاها نیز تفاوت کرده و فقط شامل کالاهای مصرفی و صنعتی مورد نیاز منطقه با حجم و وزن کم خواهد بود، بندر چند منظوری بوده و فعالیت صادراتی را نیز می‌پوشاند اما شاید حجم کالاهای استراتژیک صرفاً "متناسب با منطقه خوزستان باشد. به هر حال به دلایل اقتصادی و پراکنده کردن تراکم فعالیت و به عنوان بنادر کمکی دو محل دیگر در مقیاس کوچک به عنوان بندر شهرداری و بندر کمکی پیشنهاد شده است. یکی در کارون یا بهمینشیر نزدیک خرمشهر و دیگری در بهمینشیر دورتر از خرمشهر (مثلاً "جویبند" به هر حال انتقال یک بندر بزرگ به کناره شط، دورتر از محل فعلی قابل توجه نیست. محاسبات و خط مشی بندری به تایید کارشناسان سازمان بنادر و کشتیرانی نیز رسیده است.

گزارش: نظام اجتماعی - اقتصادی خرمشهر
که یک شهر بندری بوده و تخصص درآمدش در بازرگانی و حمل و نقل و ترخیص کالا و مسایل وابسته به آن بود از این پس چه باید باشد؟

ببینید، حتی اگر جنگ نبود، نسل عوض می‌شد، اهمیت بندری خرمشهر در برابر بندر امام و بندر عباس رنگ می‌بخت، شرق و مرکز کشور کهکشانهای و سکونت‌نشینان تازه‌ایی را مطرح کرده‌اند. بندر عباس دارای ظرفیت و کارآمدی بیشتری است و تجهیزات قوی را در خود دارد. کاهش ظرفیت بندر خرمشهر، علیرغم مخالفتها، از نظر من لازم و قطعی است اگر شما خودتان را آماده نکنید، کشتی‌ها خودبه‌خود از شما دور

می‌شوند و شما می‌مانید و مردمی بی‌کار و شهری غمرده و چشم‌براه کشتی‌ها. به این ترتیب تا حد قابل توجهی تخصص‌های بندری در جای خود می‌ماند. تخصص‌های تجاری‌تر امر صادرات و جهانگردی نیز می‌توانند انتقال یابند. اما نسل جدید به مدرسه و فرهنگ و فضای بازی هم نیاز دارد و می‌تواند در فرایند تولید قرار بگیرد. برنامه‌ریزی صنعتی خرمشهر در بردارنده صنایعی است که هم با استعداد محل و هم با عملکرد بندری و هم با نیازهای منطقه بین‌المللی و منطقه خوزستان سازگار باشد. در این صنایع چندان غلو نشده است. محدود و از نوع مصرفی سبک و مورد نیاز منطقه (مثلاً "تمرکز موتور ژنراتور، صنایع غذایی متکی بر خرما، صنایع قایق‌سازی و از این دست) است. بندر خرمشهر یک بندر نیمه آزاد خواهد بود. صنایع در حدود ۷۰۰۰ نفر را (اعم از صنایع اصلی در منطقه صنعتی و صنایع کارگاهی شهری و غیره، هر کدام ۵۰ درصد) در خود جای می‌دهند. یکی از کشت و صنعت‌های در دست احداث جنوب اهواز، در ارتباط با خرمشهر، شاغلین این شهر و پس‌اندازهای آن قرار می‌گیرد. بسیاری خرمشهر از الگوی رشد نسبتاً متعادل برون‌گرا در برنامه‌ریزی اقتصادی استفاده خواهد کرد.

گزارش: چه باید کرد تا خرمشهری‌ها اعم از تجار، کسبه و مردم عادی پس از بازسازی به خرمشهر بازگردند؟

اجازه بدهید اصلاحی در سوال شما انجام دهم، ابتدا بازسازی و سپس بازگشت مردم مطرح نیست. این دو با هم دیده شده‌اند. اما سیاست اجرای برنامه بیکه از جانب ما تدوین شده عمدتاً "بر راه‌های بازگشت فعالان مردم استوار است. وقتی ما کار برنامه‌ریزی را شروع کردیم تمایل به بازگشت کم و عمدتاً "متعلق به اقشار بسیار محروم بود. بررسی‌های ما نشان داد که عامل شغل در درجه اول و رفاه و امنیت شهر در درجه دوم عامل اصلی بازگشت خرمشهری‌ها به ویژه متخصص‌ها و صاحبان سرمایه - به قول شما کسبه و تجار - است. در هر دو حالت باید سرمایه‌گذاران در رشته‌ها و زمان‌های مورد نظر صورت بگیرد. باید از دستکاری در طرح و فعالیت خودسرانه و اعمال سلیقه‌های پراکنده خودداری شود. باید اولویت‌ها رعایت شود. ما می‌گوئیم زمان‌بندی انتقال جمعیت و ساخت شهر منوط به اجرای برنامه است. اگر برنامه ناقص اجرا شود و آنوقت بعضی پیش‌بینی‌ها درست درنیاید نباید بیکه مرا به عنوان یک کارشناس خطا کار گرفت.

ظرفیت تخلیه سالانه ۴/۵ میلیون تن کالا در بندر خرمشهر براساس طرح جدید به یک میلیون تن کاهش می‌یابد.

برنامه، مجموعه بهم پیوسته است.

ببینید اکنون روند جذب جمعیت دقیقا" با پیش‌بینی‌ها سازگار شده است. اما هشدارهای ما دایر بر کندی انتقال متخصص و سرمایه نیز پیش آمده است. باید برای هر دو پیش‌بینی درست ما را تشویق کرد و این درس را گرفت که تاکید بر طرح و برنامه و اولویت‌ها می‌تواند بازگشت موثر و کارآمد خرمشهریها را موجب شود. هم‌اکنون به‌رحال نشانه‌های عدول و خروج از طرح و برنامه کم نیستند.

خرمشهریها شغل می‌خواهند و رفاه و امکانات شهری پس شهرسازی مقطعی کامل امری لازم است. سرمایه‌گذاریهای صنعتی و خدماتی نیز ضروریست، اگر ماشین رشد خود بخودی روشن شود سربالایی را می‌کشد. خرمشهر مردمی لایق و سخت‌کوش و گرم، سرزمینی پربرکت و موقعیتی ممتاز دارد چرا رشد نکند. خرمشهر با بسیاری از شهرهای مرکزی تفاوت ماهوی دارد. خرمشهر می‌تواند و باید شهر نمونه خاورمیانه باشد و گرنه رشد نخواهد کرد.

گزارش: پس آیا برآستی خرمشهر عظمت گذشته خود را باز خواهد یافت؟

در گذشته همه چیز حکایت از عظمت نداشت، خانه‌های ۶-۵ متری مرکز شهر با فضای آلوده و نمود امکانات و فقر گسترده نکت است نه عظمت، اما به‌رحال خرمشهر دارای ارزشها و زیباییهای زیادی بود. برای آنکه به رشد برسد می‌بایست از همان آغاز برنامه، رشد اقتصادی شهر با رشد اجتماعی و توسعه عدالت اجتماعی، به‌معنای گسترده کردن امکانات در خدمت همه مردم به‌ویژه زحمتکشان شهری، تلفیق گردد، رشد اقتصادی خرمشهر جدا از توسعه اجتماعی آن نیست و گرنه بار فضاهایی برای پولدار شدن همان تجاری که شما از ورودشان جويا شده‌اید و فعلا "خیلی هاشان هنوز بر سر نازند، پدید نمی‌آید و انبوه فقر برجای می‌ماند و سودها هم فرار می‌کند.

گزارش: جایگاه قشر متوسط مدرن در خرمشهر چگونه است؟

اتفاقا" جایگاه این قشر از نظر کمی بالاتر از گذشته خواهد بود. به‌نظر من متخصص‌ها باید در بازگشت به شهر تشویق شوند. وجود آنها است که سود می‌سازد. اگر آنها باشند صاحبان سرمایه نیز می‌آیند. البته بی‌تردید خرمشهریهایی که تمایل به مشارکت تولیدی و فعالیت خدماتی مطابق برنامه با سرمایه‌های خود دارند هم زیاد هستند، هم مشتاق و هم مفید. این‌ها جایگاه طبقه متوسط نوین را ارتقاء می‌دهند.

گزارش: حق و حقوق مردم و جایگاه آن در طرح چگونه است؟

حق و حقوق مردم را کارشناس اقتصادی و اجتماعی خرمشهر تعیین نمی‌کند، در واقع خودشان تعیین می‌کنند و خوب بود در تعیین کارشناس هم خودشان دخالت داشتند که البته بی‌ارائه نظر و مداخله نماندند. دستکم من با خرمشهریها از خرمشهری ساکن سر بند در گرمای ۵۵ درجه مرداد ماه گرفته تا خرمشهری تهران نشین موفق که دیگر میلی هم به بازگشت ندارد، تماس داشته و جویای نظراتشان شده‌ام. حق و حقوق آنها در تعیین سرنوشت شهرشان مشکل شهرشان، آینده خود و خانواده‌شان در چارچوب کار ما تا آنجا که می‌شود رعایت شد، منتها جمع بندی نهایی مصالح کل خرمشهر و منطقه را نیز باید در نظر داشت. اما حقوق مالکیت‌ها در ۶۰-۷۰ درصد مواقع رعایت می‌شود. اگر هم نمی‌شد به معنای ضایع کردن حقوق ایشان نبود زیرا این عدم رعایت به دنبال رعایت مصالح عالی اجتماعی شهری اتخاذ شده بود. کسانی که نمی‌توانند زمین سابق خود را تملک کنند زمینشان در مناطق تسطیح شده به وسیله ارتش یعنی عراق قرار دارد و این مناطق کاربری‌های عمومی و خدماتی پیدا کرده‌اند. اما به آنها پیشنهادهای دریافت زمین و مسکن به اندازه‌های مختلف در گوشه‌های مختلف شهر می‌شود. در واقع قرار است شهرداری دارای بانک زمین باشد. ببینید هم اینها سیاست‌هایی تدوین شده بوده‌اند. در اجرای آن باید دنبال مجری گشت.

گزارش: مسایل و مشکلات فعلی و آتی شهر چیست. پیشرفت طرح چگونه بوده است، طرح را چه کسانی اجرا می‌کنند؟

کمبود سرمایه‌گذاری و اعتبارات بانکی و عدم رعایت طرح و برنامه از سوی مقام‌ها، نداشتن سازماندهی مستقل و قدرتمند اجرا و بازسازی، و تا حد نبودن سیاست موثر فرهنگی و اجتماعی جذب نیروها.

و اما از خیلی جهات از جمله مسکن‌سازی طرح مطابق برنامه پیشرفت کرده و شهر جمعیت پذیرفته است. در زمینه صنعتی و بندری پیشرفت کند است که دومی وسایل خود را دارد ولی اولی چندان قابل توجه نیست و پاسخ آنرا باید مسئولین صنعتی بدهند. بطور کلی امکانات خدماتی و شهری و رفاهی از نظر من سرعت کافی را ندارد. اما همه اینها به معنای نادیده گرفتن سرعت کار، به‌ویژه فعالیت‌های مردمی نیست. مسئولین زیادی در آنجا در امر بازسازی و اداره

جمعیت خرمشهر در چهار مقطع زمانی ۴۰ هزار، ۷۰ هزار، ۱۲۰ هزار و ۲۲۰ هزار نفر خواهد بود.

در پایان ۱۰ سال فقط ۳۳ هزار واحد مسکونی جمعا" به مساحت ۴/۷ میلیون متر مربع در خرمشهر ساخته می‌شود بندر خرمشهر با ظرفیتی کمتر از گذشته کار خواهد کرد!

شهر با تمام توان و عشق تلاش می‌کنند. این حق و ارزش خرمشهریها و خرمشهر عزیز است. باید هم باشد اما نگرانی از عدم اجرا، به‌ویژه حال که بار عمده بازسازی بر دوش خود مردم قرار دارد، نیز ارزش دارد و حتی می‌تواند سازنده باشد.

برای اجرای طرح بازسازی خرمشهر یک سازماندهی ویژه در چارچوب برنامه بازسازی پیشنهاد شده است. سازماندهی که تا حدی انتخابی و تحت نظارت مردم است اما در عین حال استقلال و قاطعیت خود را زیر مدیریت ستاد بازسازی خواهد داشت. به‌هر حال ستاد بازسازی و شهرداری خرمشهر و ستاد معین بازسازی (که برنامه‌های خاص را با کمک مردم استان تهران به‌عهده دارد) مجری طرح محسوب می‌شوند. شاید تعارض‌ها در اجرا آنقدر جدی نیستند که امکان مداخله‌ها از سوی مقامهای مختلف شهر، گزارش: همکاران شما در تهیه طرح چه کسانی هستند.

مهندس هادی میرمیران مدیر طرح مهندس فرشاد فرهی به‌عنوان هماهنگ‌کننده گروه‌های مطالعه و طراحی کار کردند، مهندس فرهاد قصیری طراحی شهری را با مهندس میرمیران و مهندس فرهی انجام دادند. من (فریبرز رئیس‌دانا) به اتفاق دوستانم آقای محمد شیخی و حسن امینی کار بررسی‌های اقتصادی و اجتماعی شهر را برعهده داشتم و برنامه‌ریزی را انجام دادم. مهندس رسول قریشی با من همکاری کرد. مطالعه منطقه‌یی را انجام داد. مهندس کمال رضوی مسول بررسی امور تأسیسات شهری بود. آقای بهمن عظیمی به‌اتفاق آقای علی ورید در منطقه بودند و آمارها و برداشتها و اطلاعات منطقه ما و تدوین تاریخچه جنگ را برعهده داشتند. خانم نخجه حسن‌پور امور ستادی و تدوین آرشوها و سازماندهی و ارتساطات را برعهده گرفتند. بسیاری از نهادها و کارشناسان همکاریهای جالب و موثری کردند تقریباً "کلیه مقامهای محلی یاری مسا بودند. اما یار اصلی ما آن خرمشهریهای بودند که با من به‌گفتگو نشستند."

بقیه از صفحه ۱۱

و صنعت جایگاه خاصی دارد. در سال گذشته ۱۵ هزار هکتار کشاورزی داشتیم امسال به ۱۵ هزار هکتار رسیده است. ما معتقدیم اینجا مناسبتی هم دارد که بندر آزاد بشود از کیش و قشم بسیار مناسبتر است در هیچکدام از مناطقی که آزاد اعلام شده امکان پذیرایی مناسب و شایسته از ۵۰۰ نفر هم وجود ندارد اما راههای ارتباطی - آب شیرین، جاذبه‌های توریستی، اسکله‌ها و هانگاردها و انبارها همه حکایت از شایستگی این عمل دارد.

- برخورد شما با صاحبان سرمایه و خرمشهری‌های سرمایه‌گذار چیست؟ آیا آنها برای سرمایه‌گذاری تامین دارند؟

- بله در راستای سیاست جمهوری اسلامی ایران هنگامی که قرار است سرمایه‌گذاری تشویق و تقویت شود ما هم مجری سیاست‌های نظام هستیم و هنگامی که از شرکتهای خارجی برای سرمایه‌گذاری و مشارکت دعوت می‌شود، مسلماً ایرانی‌ها و بخصوص خرمشهری‌ها اولویت‌وار جحیت دارند. ما با چند سرمایه‌دار خرمشهری و مدیران موسسات اقتصادی بارها به‌گفتگو نشستیم و آقای کارون حدود ۵ بار با آقای فرماندار گفتگو کرده است. از نظر ما کسانی که از نظر نظام جمهوری اسلامی و دادگستری کشور مجرم شناخته نشوند با اطمینان خاطر می‌توانند در خرمشهر دفاترشان را افتتاح کنند، سرمایه‌گذاری نمایند و شکوفایی اقتصاد خرمشهر را باعث شوند. می‌توانید سؤال‌هایتان را بگذارید، آقای فرماندار جواب را برایتان فاکس کنند.

با تشکر از معاون فرماندار و توضیح به وی که نه مخابرات به ما فاکس می‌دهد و نه محله امکان مادی برای بهره‌گیری از چنین وسیله ارتباطی را دارد، با وی خداحافظی می‌کنیم، با مردم شهر هم.

عکس از پرویز نبوی

